

N:o 58.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 11 Maj 1869
— — — — — Andra Kammaren den 11 — —

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående beskattning af tillverkningen utaf
hvitbetssocker inom landet.*

(Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 15).

S. A. K.

Hos Riksdagen hafva framställningar blifvit gjorda att, enär fortfarande skattefrihet för den inhemska sockertillverkningen af hvitbetor måste föranleda en ej obetydlig minskning i Statsverkets, på tullen å utländskt socker beroende inkomster, utan att sockerförbrukningen erhöle någon motsvarande lindring i på densamma hvilande skattebörd, ersättning för denna minskning så mycket heldre måtte Statsverket beredas genom en lämplig beskattning af denna industri, som den inhemska tillverkningen af socker borde, i likhet med hvad i andra länder egde rum, kunna utvecklas och bestå utan en så betydande premie, som skattefrihet under gällande hög tull å utländskt socker måste anses utgöra. Och hafva dessa framställningar tillika åsyftat att så ordna denna beskattning, att hvitbetssockerindustrien måtte lemnas rådrum att vinna nödig utveckling till fördel så väl för Statsverket som för jordbruket.

Enär den äfven vid de tvänne sednaste riksdagarne väckta frågan om dylik beskattning uppenbarligen är af alltför stor betydelse, så ur statsekonomisk som ur finansiell synpunkt, att kunna undanskjutas, samt äfven de, som hafva för afsigt att egna sig åt denna industri, numera torde kunna antagas temligen allmänt inse, att den betydliga statsinkomst, som sockerförbrukningen hittills lemnat, hvarken kan umbäras eller under annan mindre kännbar beskattningsform ersättas, och att fortfarande skattefrihet för sockertillverkning af inhemska råämnen vid sidan af tullbeskatt-

ning å utländskt råsocker följaktligen icke kan vara att för någon längre tid påräkna, har Riksdagen funnit sig böra söka bereda denna sväfvande beskattningsfråga en snar lösning, på det å ena sidan måtte tillgodoses Statsverkets rätt att ej beröfvas en af sina förnämsta inkomstkällor och å andra sidan hvitbetskulturen och hvitbetssockertillverkningen måtte för framtiden betryggas mot ovissa och möjligen våldsamma beskattningsåtgärder.

I afseende åter å sättet för en sådan lösning, d. v. s. hufvudsakligen tiden för tillämpningen af beskattningen samt dess belopp, har Riksdagen ansett en såvidt möjligt rättvis och billig förmedling böra sökas emellan de olika intressen, som dermed äro förknippade, nemligen dels Statsverkets, hvars förlust genom minskad tullinkomst naturligen måste stegras i bredd med den inhemska näringens tillväxt såsom skattefri eller lindrigare beskattad, och dels näringens behof af skydd och uppmuntran under sin utvecklingsperiod.

I sådant syfte har Riksdagen, som i afseende å tiden för beskattningens början tagit i betraktande dels att under den redan ganska betydliga tidrymd, tillverkningen af hvitbetssocker i utlandet bedrifvits, såväl villkoren för betornas frambringande blifvit tillräckligt kända, som den tekniska skickligheten att af dem framställa socker vunnit en hög utveckling, hvilken vårt land utan särdeles svårighet borde kunna tillegna sig, dels att äfven hos oss denna näring under en följd af år fått såsom skattefri fortgå, så att den nu vid åtminstone en fabrik i vidsträckt skala och med framgång bedrefves, trött sig kunna antaga, att en fullkomlig skattefrihet icke behöfde medgifvas för någon längre tid, än den som kan anses oundgängligen erforderlig för att hinna tillvägabrinda anläggning af nya fabriker och odling inom närbelägna områden af det för fabrikerens drift nödiga belopp hvitbetor. Under antagande häraf och då i öfrigt med afseende å tiden för hvitbets-skördens inbergning och bearbetning skatteåren ansetts böra beräknas från och med den 1 Juli det ena till den 1 Juli det andra året, har Riksdagen beslutat bestämma den skattefria perioden till den 1 Juli 1873.

Beträffande beskattningens belopp har Riksdagen ansett både statskassans och hvitbetssockerindustriens fördel lämpligast och med minsta kännbara rubbningar tillgodoses genom en i flera tidsperioder indelad skattelindring, som i mån af industriens utveckling successivt minskas, eller, med andra ord, att hvitbetssockerindustrien efter den medgifna skattefrihetstidens utgång till en början borde åsättas en mycket låg afgift, som successivt samt efter på förhand bestämda perioder höjdes till det belopp, som kunde anses lämpligt. Derjemte har afgiften synts böra fastställas i visst förhållande till eller viss procent af tullsatsen å råsocker, på det tullagstiftningen utan hinder af denna tillverkningsavgift måtte kunna ordnas efter som förbrukningens eller Statsverkets behof kunna kräfva. Med tillämpning af dessa grunder har Riksdagen funnit den inhemska hvitbetssockerindustriens anspråk att få småningom vänja sig vid beskattningen lämpligen kunna förenas med den ej mindre nödvändiga omsorgen för bibehållande af Statsverkets, på sockerförbruk-

ningens beskattning beroende inkomster, genom att så bestämma de successiva perioderna för skattelindring, att beskattningen, börjande den 1 Juli 1873, under de tre närmaste derpå följande åren utginge med $\frac{1}{5}$ af tullen å utländskt råsocker och derefter för hvarje följande treårsperiod höjdes med $\frac{1}{5}$ af samma tullsats. Afgiften skulle således komma att utgå under perioden 1 Juli 1873 — 1 Juli 1876 med $\frac{1}{5}$, 1 Juli 1876 — 1 Juli 1879 med $\frac{2}{5}$, 1 Juli 1879 — 1 Juli 1882 med $\frac{3}{5}$ samt 1 Juli 1882 — 1 Juli 1885 med $\frac{4}{5}$ af den vid samma tider gällande tull å utländskt råsocker. Efter sistnämnda period borde denna undantagslagstiftning, som afsåge att för en följd af år tillförsäkra hvitbetssockerindustrien att endast enligt en beständ norm och i visst förhållande till tullen å utländskt råsocker kunna blifva beskattad, upphöra och Riksdagen äfven i afseende å denna näring åter fritt utöfva sin beskattningsrätt efter som förhållandena då finnas påkalla.

Näst behovet och angelägenheten af att i god tid på förhand få afgjort när och med hvilket belopp hvitbetssockerindustrien har att motse en blifvande beskattning, har det ock för denna industri funnits synnerligen viktigt att jemväl sjelfva sättet för afgiftens beräkning varder på förhand bestämdt, emedan beslutet derom utöfvar hufvudsakligt inflytande på sjelfva fabriksanläggningens ordnande och inredning samt således dervid måste tagas i betraktande. Af de trenne i utlandet använda beskattningsmetoder har det synts Riksdagen, som om den i Belgien antagna efter den utpressade eller utlakade saftens mängd och egentliga vikt vore förenad med de minsta olägenheter på samma gång den framför de öfriga erbjöde ganska bestämda företräden. De kontroller, denna method kräver, äro nemligen särdeles enkla och erfordra icke synnerligen större sakkunskap, än den hos oss stadgade kontroll öfver bränvinstillverkningen; hvarjemte den anses vara fullt betryggande med afseende å Statens rätt, helst det i Belgien nu fastställda sockerrendement grundar sig på mångårig erfarenhet och noggranna undersökningar.

Slutligen har Riksdagen funnit sig icke vara i tillfälle att nu affatta de närmare reglementariska föreskrifter, som för tillämpningen af och kontrollen öfver denna beskattning äro nödiga, och i allt fall ansett utarbetandet af sådana stadganden lämpligast kunna genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga försorg tillvägbringas.

I enlighet med hvad sålunda blifvit i underdånighet anfördt, har Riksdagen beslutat:

1:o

att tillverkningen af hvitbetssocker inom landet skall åläggas särskild beskattning i förhållande till införselstullen å utländskt råsocker;

2:o

att undantag från denna bestämmelse medgifves sålunda: att nämnda tillverkning får skattefritt bedrivas till den 1 Juli 1873; att från och med den 1 Juli

1873 till den 1 Juli 1876 tillverkningen endast åläggas en skatt, motsvarande $\frac{1}{5}$ (0,2), från och med den 1 Juli 1876 till den 1 Juli 1879 $\frac{2}{5}$ (0,4), från och med den 1 Juli 1879 till den 1 Juli 1882 $\frac{3}{5}$ (0,6), samt från och med den 1 Juli 1882 till den 1 Juli 1885 $\frac{4}{5}$ (0,8), allt af vid dessa tider gällande tullsats å utländskt råsocker af mörkare färg än N:o 18 af den i världshandeln gällande Holländska standard; och

3:o

att den beskattningspligtiga sockerquantiteten bestämmas på det sätt att, sedan den till sockerberedning afsedda hvitbetssaft blifvit uppmätt och dess specifika vikt utrönt medelst densimeter, afkomsten i socker för hvarje 100 kannor saft och hvarje grad af densimetern vid en temperatur af +15 grader Celsius beräknas till $9\frac{236}{1000}$ H;

får Riksdagen, jemte anmälan härom, i underdånighet anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes dels utfärda allmän författning i öfverensstämmelse med förestående beslut, dels ock låta utarbета och för nästa Riksdag framlägga förslag till de reglementariska stadganden, hvilka i och för tillämpningen af och kontrollen öfver den föreslagna beskattningen anses erforderliga.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 11 Maj 1869.
